

Koroško Koroščem

Št. 16.

Celovec, dne 5. februarja 1920.

Št. 16.

Das Kärntner Rotkäppchen und der SHS-Wolf.

Sestre in bratje!

Nemce Koroške in koroške Slovence —
Ne ločite jih!
Korošci smo v složnem ednostvu,
V sreči in v veselju,
V bedi in v trpljenju,
Nič ne more nas razdeliti!
Ne, mi koroški Slovenci, in mi Nemci Koroške,
Ne damo se razločiti, nikoli ne razmejiti!
Mi smo in ostanemo vselej:
Korošci, rojaki, sestre in bratje!

Resnica in jugoslovanski hujskači.

En mesec je sicer že prešel, kar je nam prišlo novo leto, spoznati resnico pa nikoli ni prepozno; ni prepozno spoznati, kam nas hočejo zapeljati jugoslovanski hujskači, spoznati njih lažnjive prevare, spoznati, da morajo ti zapeljivci ljudstva imeti kak vzrok, da nam pravijo vedno o Jugoslaviji Bog ve kaj lepega, dobrega, krasnega. Le tako bližji se ti pred očmi, če začno govoriti o „lepoti, krasoti in svobodi zlate, bogate Jugoslavije“. V tej še-le bivajo v resnici človeki, ne kakor v Avstriji, kjer biva hudičeva stvar, ne kristjani, človeki sploh ne, katerih bi bil ustvaril naš Bog; da pride hudič po te, če le besedo „Avstrijo“ vzameš v usta! Zivijo Jugoslavija! Krasna, blažena in blagoslovljena dežela, raj, paradiž ze na svetu!

Poslušajmo zdaj, kaj nam pravi prava resnica, kaj pišejo navdušeni Jugoslovani sami o novi državi! Potem pa pomislimo reč in prišli bomo do prepričanja, da kriči zločinec: „Primité ga!“, da bi sam ušel roki pravice! Tako naši jugoslovanski hujskači!

Dr. Ivan Tavčar piše v 1. številki „Slovenskega Naroda“:

„Novo leto imamo! Nimamo pa nikakega poročstva, da bode boljše od starega. Vzroka za nesrečni naš položaj tiči obilo v svetovni vojni; ali vzroki, da se nam slabo godi, ne tiče vsi v tej vojni, mnogo jih tiči v nas samih. Svojo državo imamo: kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovenceo je imenujemo. Domovina pa ne more živeti brez ljubezni in če si danes položimo roko na srce, nam je pripoznači, da te

nesrečne Jugoslavije nikdo ne ljubi!

Njeni lastni sinovi ji trgajo obleko iz telesa in mi vsi — od Beograda skozi Zagreb do Ljubljane — trudimo se, da bi oglodali meso od njenih kosti.

Če Bog ne pomaga,

bo naša ljuba domovina prav kmalu izgledala tako, kakor glava, zakopana v mravljišče in iz njega teden dni zopet izkopana! Kdo pa ima kaj ljubezni do te nove domovine?

Nikdo!

Eni hočejo, nezatna manjšina sicer, splezati po njenem hrbtu do razmer, kakor so jih v Rusiji izpitani Jud Trockij in tovariši ustvarili. Drugi zopet pristavljajo poseben lonec k ognju, da bi si skuhal v njem republiko ali pa kako kraljestvo, ki bi ne moglo ne živeti ne umreti. Skoraj pa vsi nastavljamo svoje mreže in mrežice, da bi lovili zlate ribe, dasi so omare in škrinje e prenapolnjene. Kdo hoče kaj pretrpeti za Jugoslavijo?

Nikdo!

Nasprotno, vsak steza roko po državni blagajni, da bi strgal zadnji vinar iz nje. Kdo hoče kaj prenesti, da bi se rešila domovina?

Nikdo!

Pač pa bi rad vsakdo delal manj časa, če se mu še sploh ljubi kaj delati, plačo pa hoče imeti od dneva do dneva bogatejšo.

Če danes prepotuješ Slovenijo, če kričiš tako močno, kakor da bi te iz kože jemali, če dokažeš, da je Jugoslavija v

nevarnosti, po celi Sloveniji, ne boš izberačil niti enega krompirja za to ubogo Jugoslavijo!

Ali domovina je v resnici v nevarnosti!

In v nevarnosti bo vedno bolj, če se razmere med nami bistveno ne spremenijo. Predvsem med nami, med prebivalstvom, da ne bo državni naš voziček podoben tistemu Homerjevemu vozu, pri katerem voljčka vsak na svojo stran vlečeta. V naš državni voziček pa so vpreženi kar trije voljči in ti z neskončno trmoglavostjo vlečejo vsak na svojo stran in vsakemu bi bilo morda všeč, če bi se ciza

prejktotprej prevrnila in zdrknila nizdol.

Kdaj bo boljše?

Domovina je v nevarnosti.

Vlada je tista os, okrog katere so suče vse. Če je os prešibka, pade vse na kup in

konec vseh koncev je tukaj!

Časi v Jugoslaviji so dospeli do tje, da vlada ne sme nobenih napak več delati. Iz Beograda nam ne smejo več dohajati poročila, da je ministrski svet sklenil zadevo za državo vitalnega ali še celo najvitalnejšega pomena, prepustiti enemu samemu ministru, da jo ta uredi, kakor ve in zna, kakor hoče in kakor se mu zljubi. Tako se morda brez nevarnosti vlada v Sanmarinški republiki, ne pa v veliki Jugoslaviji: še tam morda ne, ker nikjer na svetu človek ne dopušča brez odpora, da bi mu strgali edino srajco s telesa.

Draginje smo siti in stavk (štreik) smo siti. Z povišanjem plač se draginja ne zmanjšuje, to vemo. Ali vemo tudi, da ima naša država toliko žita in mesa, da bi prebivalstvo lahko imelo vsega po potrebi in za cene, ki bi se prenašale . . .

Ne delajmo si nikakih praznih upov!

Jugoslavija je danes v hujšem položaju, nego je bilo prejšne cesarstvo kdaj v teku vojske.

Prosta trgovina se bo morala na vsak način za vse potrebščine življenja skrečiti in če družega ne bo ostalo, poseči se bo moralo po vseh pokrajinah po rekvizicijah in rekvizicijskih cenah.

Če se rana brez noža ozdraviti ne da, se mora pač

poseči po nožu!

Tudi nam

ne bo družega ostalo, ker vse to igračanje, s katerim nastopamo sedaj proti draginji, nam ne bo pomagalo. Upamo, da bo vlada zavedla se svojih dolžnosti in da se nam na polju aprovizacije ne bo kazala v kaki balkanski podobi, nekako tako, kakor se je kazala turška vlada v nekdanjih anatolskih vilajetih, kjer se je

vse prepuščalo

Alahu in njegovemu kismetu. (Alah je turški Bog: Opomba.)

Strajkov smo siti. Zvečer ob 10. potolažimo enega, zjutraj ob 7. izbruhne že drugi. Tako ne bomo rinili naprej . . ."

Omika na Srbskem.

Dobrostanje ljudstva je dar splošne omike.

Izobraženi ljudje se občutijo nesrečne v temnih, nesnažnih in omazanih kočah brez pravega poda in hišne priprave. Napravijo si temveč svetle hiše, katere si vedno čedijo in popravljajo, če bi bila tudi revna. Navada jim je tudi, da skrbijo za prihodnost, medtem ko neomikani od danes na jutri živijo, od roke v usta.

Vsak vojak, kateri je bil na Srbskem, nam pripoveduje, da kmeti v svojih kočah (bajtah) nimajo nihi poda niti posebnega hišnega orodja. Moštvo pase živino, leži in gleda v nebo, ženstvo pa obdeluje z zelo starodavnim orodjem polje. Niti mož niti žena se odlikuje v pridnosti. Ko bi se polje tako obdelovalo, kakor pri nas, z marljivostjo in pridnostjo, bi bila Srbija bogata dežela. Njih geslo pa je nasprotno: če Bog kaj da, je prav, če pa ne, je tudi dobro!

Vzrok te zaostalosti srbskega naroda je mankanje splošne omike. Kako slabo s to stoji, razvidimo iz tega, da na 80 % prebivalstva ne zna brati, ne pisati. Celó častniki (oficirji) niso vsi večš branja in pisanja. Da potrdijo pismo, vtaknejo palec v črnilo in ga pritisnijo pod pismo. Srbom je treba še najmanj sto let, prej da se bodo dvignili z omiko na našo današjo stopinjo.

Jugoslavija v nevarnosti!

Nesrečne Jugoslavije nikdo ne ljubi!

Klicajo Boga na pomoč.

Nikdo ima kaj ljubezni do te nove „domovine“.

Nikdo hoče kaj pretrpeti za njo.

Nikdo hoče kaj prenesti, da bi se rešila „domovina“.

Nikdo ne da niti enega krompirja za to ubogo Jugoslavijo.

Vsakemu bi bilo morda všeč, če bi se ciza prejktotprej prevrnila in zdrknila nizdol.

Jugoslavija je danes v hujšem položaju, nego je bila stara Avstrija kdaj v vojski.

Jugoslovani so sami že vsega siti.

Ne delajmo si nikakih praznih upov!

Konec vseh koncev je tukaj!

Koroški Slovenci, hočeti še lepšo izbiro? Je vam ta odkritosrčnost navdušenega Jugoslovana premalo? Želite si še več?

In v to ubogo Jugoslavijo, katero nam slikajo hujeskači tako dobro, tako lepo, tako krasno, hočejo nas vtlačiti, vtlačiti s silo!

Jugoslovani sami bodo „Jugoslaviji“ oglodali meso od njenih kosti, kakor pravi dr. Tavčar, bodo jo dali v mravljišče in koroške Slovenke, koroški Slovinci naj bi jo pitali, da bodo imele jugoslovanske mravlje kaj jesti?

Jugoslovani „nastavljajo svoje mreže in mrežice, da bi lovili zlate ribe“, — zlate ribe Koroške! Gotovo smo jim take „zlate ribe“, ker si celo z debelo, kosmato lažjo, s prevvaro in sleparijo prizadevajo, s silno pestjo nas hočejo dobiti v svoje mreže in mrežice, nas dobiti na lim.

Položimo si roko na srce, pravično si povemo, kje je naša bodočnost, naših otrok prihodnost!

Položimo si roko na srce, pravično si povemo, ali se ne bi sami kleli, ali bi nas ne kleli naši otroki, otročiči naših otrok, če bi se ne vsi

enoglasno določili

za

enotno, nerazdeljeno Koroško!

Zvestoba Korošcev do domovine.

Zdaj gledajo in poslušajo

Po oddaljenem, širokem svetu

Na našo deželo v hudi nadlogi,

Na našo ljubo, majhno Koroško.

Zdaj pride dan usode za nas vse!

Vsak naj skrbi zdaj, kakor more,

Da se v bližeečem sijaju izkaže,

Deželi k neminljivi casti in

Svetlé se zopet na novo,

Dokler so bili sami, so skrbeli za svojo izobrazbo, kakor so hoteli. Zdaj stoji pa stvar drugače, ker so zdaj združeni z dvema narodoma z večjo omiko. Vsak bolj omikan narod je zmožen, večje davke plačevati kakor neomikan. Zato se zanima tudi skoro vsaka država za izobrazbo in omiko ljudstva, za šole. Ko stoji ta stvar pa tako v Jugoslaviji, bodo primorani Hrvati in Slovenci, toliko časa plačevati davke za Srbe, dokler jih ne vzdignejo na tisto stopinjo omike, ne kateri stojijo že zdaj sami.

To potrjuje tudi jasno zgodovina. Omeniti hočemo samo en slučaj iz zadnjih časov. Avstrija je dobila leta 1878. zaostalo Bosnijo in Hercegovino. Vsako leto je bila primorana, poslati v te deželi za poyzdig splošne omike na milijone denarja. Podobno je bilo z Galicijo. Koliko našega denarja je šlo vendar v te dežele: proti sever v Galicijo, proti jug v Bosno in Hercegovino, na milijone in milijone!

Kakšna je pa razlika v skrbi za omiko in šole na Jugoslovanskem sploh in na Nemško-Avstrijskem, razvidimo iz sledečega dela (konec) nekega članka iz ljubljanskega „Najpreja“ od dne 17. januarja 1920:

„Kako skrbe za ljudsko izobrazbo v Nemčiji.

(Od posebnega poročevalca.)

„ . . . Ko opazujem, kaj so Nemci vse storili na polju ljudske prosvete, tedaj razumem, da so mogli kljubovati ce-

Od naših pradedov znana zvestoba Korošcev,
Da se z njo posveti
Na večne čase
Domača dežela, zemlja očetov!

Kaj določuje mirovna pogodba glede ljudskega glasovanje na Koroškem?

Organizacija glasovanja.

Celovski okraj je podvržen nadzorstvu komisije, katera ima vse pripraviti, kar je treba, da se bo ljudsko glasovanje nepristansko izvršilo. Ta komisija je sestavljena iz enega zastopnika Amerike, Angleške, Francoske, Italije, enega zastopnika Avstrije in Jugoslavije, države SHS. Avstrijski zastopnik se udeleži posvetovanja komisije le za cono B, jugoslovanski le za cono A.

Cona B se zasede od avstrijskih vojakov in veljajo avstrijske postave.

Cona A se zasede od jugoslovanskih vojakov in veljajo postave te države. V obeh conah se sme le toliko vojakov držati, da se vzdrži mir in red. Ti vojaki se morajo naglo kakor mogoče namestiti z orožniki (žandarji), kateri morajo biti domačini.

Kdaj se vrši glasovanje?

V coni A mora ljudsko glasovanje biti končano v treh mesecih po potrjeni mirovni pogodbi. Če bi bilo glasovanje za Jugoslavijo, se uredi ljudsko glasovanje tudi v coni B in sicer v treh tednih.

Če se pa cona A deloči za Avstrijo, tedaj odpade ljudsko glasovanje v coni B in cel celovških okraj, to je cona A in B se združita trajno z Avstrijo.

Kdo sme glasovati?

Glasovali bodo možje in ženske, vse osebe,

- katere so 1. januarja 1919 dopolnile 20. leto;
- katere so trajno 1. januarja 1919 bivalne v coni A in B, kjer glasujejo;
- katere so bile v teh conah rojene, katere so imele tam od 1. januarja 1912 trajno bivališče ali ki so v eni teh con pristojne.

Komisija velesil mora ljudsko glasovanje tako organizirati in vse ukreniti, kar se ji zdi potrebno, da se vrši ljudsko glasovanje

svobodno, pravično in tajno.

Roke proč od Koroške!

Ljuba koroška dežela — nevihta šumi —
Nikoli pa bomo trpeli,
Da bi te tujci ruli, hrepeneč po osveti,
Nikoli ne bomo trpeli,
Da bi te poželjiva srbska pest razrezala!

Eno ljudstvo, ena dežela — takó naj bo,
Takó naj ostane na veke!
Ne damo se preganjati
Vso našo moč vstavimo,
Sovražnike spoditi!

Kakór se modri koroško nebo,
Bodo zvesti ostali Korošci!
Zemlja očetov, lepa in mila,
Kot našo nevesto ljubimo te
Ohranili ti bomo zvestobo!

Od strmih gorah v Rožni dolini
Do Pecne dolj se glasi:
Nikoli, nikdar se ne bo obneslo,
Razcapati ljubo našo Koroško,
Če tudi Srba raznese iz jeze!

Z rokó in s srcem branimo našo deželo
In nikdar ne bomo omahovali!
„Roke proč od koroške dežele!“
Tako se glasi od strmin zgornjih gorah
Do Karavank in Spodnje-Koroške.

Kaj govorijo kranjski delavci?

Dne 31. decembra 1919 so imeli socialisti v Jesenicah ljudsko zborovanje. Na dnevnem redu je bila med drugim tudi razprava o združitvi Kranjske z Nemško-Avstrijo.

Poročevalec je dokazal, koliko sto let so živeli Slovenci v lepi zlogi in v miru z Nemci. Zahteval je, da se morajo potrebni koraki storiti, da pride zopet do tega. Poročevalec je poudarjal, da so ljubljanski mogočniki že uvideli moč delavstva, katero že močnejši vpliva na vlado. Končno pa je priznal, da brez Avstrije tudi Kranjska ne more živeti. Pričakuje se v kratkem prevrat, revolucija. Tako poročevalec.

V Jesenicah so Jugoslovani industrijo čisto uničili. Sad tega je bil, da uvidijo delavci, tako ne gre dalje; izrekli so se, da hočejo z Nemci v miru živeti, katerim podajo rokó.

Med tem, ko se tu in tam pri nas na Koroškem, kakor tudi iz današnjega poročila iz Velikovca razvidimo, socialisti dajo porabit kot konje za voz jugoslovanskih hujskačev, go-

lemu svetu . . . Znanje je moč: to je parola mislečega Nemca.“

„In pri nas? V Jugoslaviji se je ustanovilo tri vseučilišča za dijake, ki naj bi postali naši bodoči misleči in znanstveniki in — ponajveč — uradniki pri administraciji države . . . Kaj se je pa doslej storilo za široke sloje, ki so največ željni izobrazbe, željni napredka . . .?“

Odgovora ne vem. In hudo mi je!

Kar pravi posebni poročevalec „Napreja“ o Nemčiji, velja popolnoma tudi za Nemško-Avstrijo; kajti on pripoveduje o uredbi „visokih šol“ za prosto ljudstvo, katere imajo namen — prvo in najvišjo nalogo — „vzgojo slušateljev, da se vspodobijo znanstveno misliti. Tako se kar največ ljudem omogoči, da se duševno kolikor mogoče povzdignejo in obenem olajšalo v svojem praktičnem poklicu napredovanje. Zdi se mi, da je ena najmodernejših, kar jih poznam,“ pravi poročevalec „Napreja“.

Čisto enake šole, „visoke šole“ za ljudstvo so se lanskega leta uredile v Nemški-Avstriji in tako tudi na Nemško-Koroškem, ki ima v vsakem kraju večjega pomena, v vseh mestih take „visoke šole“, v katerih sedijo prosti delavci, šolarji in uradniki, možje in ženske, mladeniči, dekleta in možje z belo glavo mirno in složno skupaj, poslušajoč besede učitelja. Razne so stvari, katere se učó: slovenščina, ita-

ljanščina, francoski in angleški jezik, razna so predavanja: o zgodovini umetnosti, glasbe in godbe, o postavah na Nemško-Avstrijskem, o državljskih pravicah, o modroslovju itd. itd.

Pred vojno je bila ena najvažnejših in največjih skrb tudi stare države povisanje ljudske izobrazbe in tako splošne omike, tako da je že takrat bila Avstrija ena onih dežel, katere stojo v tem oziru na prvi vrsti.

Razen vsega pa, kar se je že prej bilo ustanovilo, se je zdaj pod novo vlado vse ukrenilo, da se ustrezno vsam željam širokih sloj prebivalstva, da se podá tudi onim, ki niso mogli obiskati visokih ali sploh višjih šol, priložnost, naučiti se, kar se le hočejo.

Tako v nemški Avstriji.

O Jugoslaviji pravi Jugoslovan sam:

„In pri nas? Kaj se je pa doslej storilo za široke sloje, ki so največ željni izobrazbe, željni napredka? . . . Odgovora ne vem. In hudo mi je!“

Koroški Slovenci, koroške Slovenke, kje je zatorej vaša bodočnost, kje prihodnost vaših otrok?

Mislimo si za gotovo, da ni vam treba reči kakor poročevalcu „Napreja“:

Odgovora ne vem!

vorijo kranjski delavci malo drugače. Da se vsak lahko prepriča, podamo iz „Napreja“ od dne 17. januarja t. l. sledeče poročilo, katero velja tudi za jugoslovanske hujšake tukaj na Koroškem:

„Krepko grlo in dolg jezik, to je res bistvena označba slovenske buržoazije . . . Vtaknili ste delastvo v vojsko, v delavnice, pošiljali na fronto, zapirali in preganjali — vi buržoazi, ki ste sankcionirali vojno s tem, da ste sklepali in pritrjevali pripravam zanjo. (Jugoslovanski hujšaki na Koroškem pa še tega ni bilo dovolj. Po štiriletni, hudi vojni so morali na novo videti kri, niso še bli krvavi dovolj — Opomba.) Štirideset let ste preganjali sami in po oblastih — delavce: in po prevratu?

Ali niste zopet preganjali in iztiravali delavcev?

Ali ne sedi po ječah še danes nekaj sto proletarskih zapornikov?

Ali ni vse to, kar se je godilo desetletja in se godi še danes — vaše delo? delo buržoaznega razreda, ki ne pozna pravic?

Ali je avstrijski militarizem postrelil buržoazijo?

Ne, sami mali ljudje so bili te žrtve. Prijatelji, teh žrtev je bilo in

jih je še

stotisoče, milijone! Te žrtve so žrtve, ki nam ne služijo v bahaštvo, pač pa v to, da na podlagi storjenih krivic

bojujemo boj za pravico

proletarca. Bahaštvo je pa vaša lastnost.

Dругega odgovora ne zaslužite . . .“

—o—

Koroški delavci, kaj pravite k tem besedam lista slovenskega delavstva? Ljubi velikovski „Korošec“ in drugi žveklasti jugoslovanski hujšaki vas hočejo dobiti za se, za svoje črne namene z lažmi o Avstriji s krepkim grlom in dolgim jezikom in vi bi imeli drug odgovor na vse to vabljenje kot vaši kranjski sodruzi?!

In kaj pravite k sledečem poročilu istega lista:

„Iz Maribora.“

Javen red in mir je postal zadnje čase, odkar se zanimata gg. okrajni glavar in politični komisar bolj za našo stranko kot za svojo službo, v Mariboru zelo čuden. Zvečer nismo več varni na cesti, zlasti W. pot je postala pravi eldorado raznih lepovov, ki zlasti v vojaški obleki radi nadlegujejo pasante. Imamo več pritožb, ki izpričujejo, kakšne razmere so zadnje čase zavladale pri nas. — Gospodje, tu je vaše delovno polje in če delujete na tem s tako vnemo kot greste v boj proti naši stranki, boste imeli gotovo več uspehov!“

Koroški delavci in tudi vsi drugi, kmeti, rokodelci, trgovci itd.! Nam vsem se je olajšalo srce, ko se je zrušila stara habsburška država, prišla je ljudoljubna republika. Zadnjega od vas vprašamo: „Hočeš priti še v hujši jarem, v hujše zatiranje ljudstva kot je bilo v Avstriji pred polomom? Hočeš ineti razmere, da mora ljudstvo oblasti še-le opozoriti na njih službo, na to, kar bi jim bilo delati? Hočeš tudi prihodnjič, za vso tvojo življenje biti mrha za gosposki voz, katerega si vlekel dolga leta dovolj v potu tvojega obraza težavno pot tvojega življenja?”

Če hočeš to v resnici, mirno in pridno poslušaj potem na krepka grla in dolge jezike Jugoslovancev! Ni ti pomagati!

Imajo tudi že dovolj!

SHS-oficirji in vojaki so že siti, po volji in misli ljubljanskih advokatov po Koroški klateževati in svobodne Korošce siliti in zatirati: hočejo domov! Vsak mesec jih pride po tucatih čez demarkacijsko črto, nočejo več sodelovati pri takem dejanju. Pred kratkim bi imele iz Koroškega oditi jugoslovanske čete. Nekateri hujšaki pa so se bali jeze našega ljudstva, peljali se v Ljubljano in povzročili pri tamošnji vladi, da ne odidijo iz Koroške jugoslovanski vojaki.

V Rožeku je bil gerent Paul, ki je to storil. Ko so pa vojaki slišali, komu so hvalo dolžni za to, da jih zopet zadržajo na Koroškem, so gerenta Paula napadli v njegovi hiši in ga pretepli, da se mu je pcedila jugoslovanska bratovska kri.

Mnogokrat pravijo vojaki: „Kaj je nam mar Koroška? Korošci nas še pogledajo ne!“

General Majster si zato zdaj prizadeva, svoje vojake obdržati pri dobri volji. V nekem povelju na svoje čete pozove vojake in oficirje, več in bolj se udeležiti veselice, kajti zaradi dolge službe bi bili možje že trudni, potreba je, da se razveselijo. Razen tega bi bilo potrebno, živahno občevati z ljudstvom, da bi se pridobilo za Jugoslavijo.

Vemo za gotovo, kakor bo nam odhod jugoslovanskih čet, celi zasedeni Koroški in njenim ljudstvu olajšanje, tako tudi vojakom. Korošci pa bodo še le potem s Kranjci sosedno občevali, ko bo končno nehalo Korošcem silno dejanje Jugoslovancev. Do tega časa pa so vsi poizkusi teh ljudij zastoj, da bi se Korošcem prikupili, zastoj vse izjave in ponudbe ljubezni, zastoj celo to silno ljubkovanje.

Če Koroška na noben način kranjskega Janeza noče, kdo bi jo mogel siliti? Iz trdega lesa mora biti ta Janez, da še ni občutil, kako ga ljubi Koroška! A nič ne bo mu pomagalo! Vse je zastoj!

Češka »narodna« država.

Po najnovjših izvedbah se sestavlja prebivalstvo češko-slovaške države sledeče:

Čehov je 6,291.000, Nemcev 3,921.000, Slovakov 1,941.000, Ogrov 666.000, Poljakov 240.000, Rutenov 134.000, drugih 151.000, vsi skupaj: 13,255.000 prebivalcev. Nov načrt postave za volitve da Čehom v narodnem zboru 152 mandatov (poslancev), Nemcem 81, Slovakom 41, Ogrom 14, Poljakom 6, Rutenom 3, skupaj: 297.

Dasiravno je Čehov samo 47 procentov celega prebivalstva, si vzamejo 51% mandatov! To je neobdržno, netrpežno stanje; ravno tako, kakor je bila stara Avstrija babilon vseh žvaht narodov, je zdaj Čehoslovaška. V zrušeni Avstriji ni bilo pravega dela, narodi so se dan za dnevom prepirali, polom je moral priti, ker je bilo to stanje neobdržno. Čehi niso imeli krepko grlo dovolj in besed dovolj za „narod“ . . . „narod“. Zdaj je v resnici Čehoslovaška „narodna“ država, to je: narodov je dovolj v njej. Na novo babilonska zmešnjava, katero hočejo, kakor Čehi na severu, tako Jugoslanci na jugu ustanoviti: Srbe, Slovence, Hrvate, Nemce, Ogre, Romune, Bolgare in Lahe, glih jarmarkt kakor je bila stara Avstrija. Zakaj je ta potem razpadla, če je stvar enaka kakor je bila prej?

Kakor Čehoslovaška, tako je tudi Jugoslavija neobdržna.

Kaj pišejo jugoslovanski listi?

„Slovenec“

štev. 1. od dne 1. januarja t. l.: „Pri nas vse čuti gospodarsko nesrečo, ki se bliža“.

Stara je sicer že štev. 224

„Večerni list“

od dne 11. oktobra 1919. Besede pa so pisane, kakor bi ble od meseca januarja t. l. Vpraša gospode socialne demokrate:

a) „Zakaj se od časa, odkar so oni na vladi, živila tako neizmerno podražujejo,

b) Zakaj ni premoga in zakaj se je moralo ustaviti celo nekaj parnikov, ki so za promet nujni, pod pretvezo, da manjka premoga (kolna)?

c) Zakaj ne dobe revne družine v mestih potrebnega kuriva, posebno premoga?

d) Zakaj je pomankanje premoga sedaj, ko je minister rudarstva socialist, večje, kot je bilo preje?

e) Zakaj se je v dobi sedanje vlade tako grozno razpasla korupcija?“

Jugoslovanski hujšaki ne morejo dovolj psovati Nemško-Avstrijo. Povejte nam ljubi gospodje, ne trpi enako tudi vaša Jugoslavija po hudi boleznih hude svetovne vojske? Pometajte najprve v vaši hiši, pred vaših durah, potem še-le glejte okoli, ali vidite pri sosedu prahu!

„Domoljub“

od 31. decembra 1919, štev. 47. V nekem poročilu o shodu Kmetske zveze v St. Rupertu na Dolenjskem (Kranjsko) beremo:

„Z žalostjo smo čuli, kako se igrajo z našim denarjem. Markirali so ga, da so si napolnili prazne blagajne in rekli, da se bo s tem valuta dvignila, danes pa vidimo, da vsak dan bolj pada. Koliko bo do izmenjave ponarejenega in koliko ga bomo imeli brez znamk za zažiganje cigaret, se ne ve . . .“

Jugoslovanski hujskači, kaj pravite k temu! Tega vendar ne morete reči, da je „Domoljub“ morebiti od Nemcev podkupljen, kaj?

Isti list piše:

„Naši ministri — velekapitalisti, Hrvatski list „Narodna sloboda“ našteva naše ministre kar po imenih, ki so ob enem ravnatelji, upravni svetniki itd. raznih kapitalističnih bank. Ni čuda potem, da se grejejo zdaj velekapitalisti in vojni dobičkarji na solncu vladne milosti.“

Ta blažena Jugoslavija se ja prav dobro vlada. In ti nesramni hujskači nam tulijo, da vladajo v Jugoslaviji kmeti! V resnici je pa hujski kakor v stari Avstriji, katera se je srečno podrla. Resnicoljubni so, naši hujskajoči Janezi!

„9 ministrov potuje na državne stroške“, pravi „Domoljub“, „vlada pa g. Pribičević sam“.

Korošci, ste kaj takega že slišali od drugod? Zato meni tudi „Domoljub“: „Smo demokrati (ljudoljubi)“.

„Zagreb brez moke,“ poroča isti list. „Zagreb je bil o Božiču brez moke, ker železnice ne delujejo. V naši državi je skozi manj reda in vedno več gnilobe.“

Ta zadnja beseda pravi nam Korošcem dovolj!

„Slovenski Narod“

piše dne 25. decembra 1919: Dražinja v ljubljanskih trgovinah.

„Draženje po trgovinah presega že vse meje in tira občinstvo naravnost v obup. Trgovci ne premišljajo, da podpirajo s takim postopanjem le boljševizem in da se ta brezobzirna pohlepnost lahko enkrat hudo maščuje.“

Te besede kot pojasnilo proti širokoustnežu „Korošcu“!

„Večerni list“

se pritožuje zaradi slabe, nerazumne politike belgrajske vlade v carinskih (col) rečeh. Ta politika je povzročila, da je dragota v Jugoslaviji večja in večja. Ker je upeljala vlada v Belgradu 50 % cola na izvoz vseh živil, je odgovorila avstrijska država z 30 % cola na papir, sol, užigalice, železnino in mašine. In škodo ima, pravi „Večerni list“, samo — ljudstvo v Jugoslaviji.

Jugoslovanski hujskači, kaj reče slovensko koroško ljudstvo v vaših obljubah, če imenuje

„Domoljub“

(od dne 11. decembra 1919) obljube g. dr. Žerjava sedanjega predsednika deželne vlade za Slovenijo — „neresnične“? Tolažil je ljudstvo na Kranjskem, „da bi moralo kolkovanje in zmanjšanje števila kron za 20 % prinesiti znižanje cen in da se bo notranja moč naše krone kmalu utrdila“. „Domoljub“ pravi: „Danes pa je že vse kolkovanje izvedeno, a zastonj čakamo na znižanje cen, pač pa so se nasprotno cene vsem izdelkom znatno dvignile, s čemer se seveda tudi „notranja“ moč našo krone ni ravno utrdila“, tako se roga in g. predsednika zasmehuje!

Zanimivo, zelo zanimivo je sledeče poročilo istega lista:

„Izmed vseh valut je najbolj padla jugoslovanska, niti avstrijska ne toliko.“ To je resnica o „zlati“ Jugoslaviji!

O izmenjavi kron v dinarje piše ljubljanska

„Jugoslavija“

dne 23. decembra 1919: „Zakaj bi moral revež trpeti? Če se zamenja krona za dinar v razmerzu 1 : 4, je rečeno, da se s tem tudi vsi dolgovi in vse trjatve zamenjajo v isti meri. Kako bo živel revež, ki se mu na enkrat vzame 75 % od njegovih dohodkov, bodisi, da so ti dohodki penzija, obresti od hranilnih vlog ali rente od pred vojno sklenjenih dajatvenih pogodb? Tako naivni ministri menda vendar niso, da bode kmalu po uvedbi dinarjev stala vsaka reč toliko dinarjev, kakor prej kron. Saj vidimo vsak dan, kaj so naredbe! Slanina najboljše vrste je stala pred kolekovanjem 34 kron, danes velja slanina srednje vrste že 40 kron; torej ravno 20 % pribitka k 34 kronam. In iz zadnjih dni mesarji. Kaj se je ukrenilo proti njim?“

Koroški Slocenci! kaj menite? Oddali ste že Jugoslovonom 20 od sto vašega denarja, vaših dohodkov. Zakaj? Za nič, za nič! Iz „Domoljuba“, iz „Jugoslavije“ razvidite, kaj je bilo kolekovanje: roparija, kraja iz vaših aržetov! Drugega nič! Cene so poskočile ravno za to, kar so vam odvzeli, okradli, drugače že ne moremo reči. Ja, če bi se reč, prej da so jo začeli, bolj premislili, da bi res imela uspeha, da bi v resnici pomagala proti dragoti, ki je že po celem svetu strašanska, da bi se v resnici dvignila moč krone! To bi bilo drugače! Tako je pa bilo kolekovanje bankovcev samo za to, da se je vse na novo podražilo, da so na novo poskočile vse cene! Ljudje, med njimi reveži sto izgubili 20 % večkrat pristradane denarja in morejo zdaj zato še plačevati visoke cene za vsako potrebno reč! K temu dvojnem tatinstvu zdaj še nova izmenjava v dinarje, katere nas bo najhujše zadela!

Jugoslovanski hujskači strašijo nas Slovence zaradi odaje premoženja v Avstriji, kjer bo prišla oddaja po stopinjah, tako, da bodo bogataši primorani plačati največji del. Od ljudstva je bogatija, tako ima ljudstvo tudi pravico, odzvati bogatinom denar! Kdo bi nas baral, kdo bi nas vprašal pa v „Jugoslaviji“ po tej naši pravici! Kako so nas barali, vidimo zdaj, ko so nam vzeli naš denar pri kolekovanju, kako so nas vprašali, vidimo zdaj, ko so na novo hudo poskočile vse cene! In k temu vsemu nova huda izmenjava, nov poskok cen!

Za Božjo voljo! Kam bomo prišli! Kaj nam je prineslo zadnje leto, ko so se vdrli v našo domovino Kranjci in Balkanci! Bog nas varuj na dalje! da nam vsem da pravo pamet k ljudskemu glasovanju!

Kaj nam pripoveduje Kljukec (Korošec)?

„Zlata“ Jugoslavija!

„Korošec“ piše v štev. 39, „da so ameriški bankirji ponudili Jugoslaviji 500 milijonov dolarjev posojila, s katerim bi nakupila v Ameriki raznega blaga. Nam denar kar ponujajo, falirana Avstrija pa mora beračiti za vsak krajcar.“

Kdo bi si mislil, da „Korošec“ tako zna kvantat!

Mislimo, da je „Politika“, ki izhaja v Belgradu, boljši podučena kot naš ljubi Kljukec. „Politiki“ je tudi prej kaj verjeti, ker ga pišejo resničoljubni možje, ne pa žvekasti in šlebasti hujskači. No, „Politika“ piše, da je jugoslovanska država sama prosila v Ameriki za denar. Ameriški bankirji so res obljubili 500 mil. dolarjev posojila. Ko so pa izvedli, da ima Jugoslavija na dan 2 milijona, torej na leto 700 milijonov dinarjev deficita (primanjkljaja), so se ustrašili in zadolženi Jugoslaviji odpovedali naprošeno posojilo.

Zdaj uvidi saj vsak Korošec, kako so se lagali hujskači in ljubi Kljukec, najprve in najbolj pa velečastiti general Majster, ko so pripravljali o „zlati, bogati“ Jugoslaviji. Prešla je temna noč, beli dan je pokazal, da so bile to basni, laž in prevara! „Zlata, bogata“ Jugoslavija berači v Ameriki posojila in ga — ni dobila dozdej!

Zdaj uvidi vsak Korošec, da je krasna bliščeča Jugoslavija samo po vrhu pozlačena — bila, uvidi vsak Korošec, kako lahko je postaviti jugoslovanske hujskače, hinavce

na laž!

V štev. 35 od 5. decembra najdemo pod napisom: „Avstrija proti agrarni reformi“ v našem preljubem „Korošcu“ besede: „avstrijska vlada protestira proti agrarni reformi in se pritožuje, da se godi nemškemu baronom in grofom krivica.“

Primate ga!

vpije zločinec, da uide pravici! Primate ga!

Kdo vas je pa tako dobro podučil, koroščevo šribarji? Vaš učitelj je gvišno že davno umrl od samega sramovanja,

ker ste se tako dobro učili. Tkaj pa vendar bote, da prižgatega vsako leto saj enkrat svedo, saj na ta dan, na katerem ste ga spravili v grob! Mi vam hočemo tudi prižgati luč, da se bo vam saj malo posvetilo pa vaši glavi. Bojimo se samo, da bi s to lučjo zažgali vam celo slamo, ki jo imate v vaši glavi, da potem še „Korošca“ ne bote morali pisati, kateri nam je vendar potreben — za smeh v teh žalostnih časih. „Hände auf die Bank — roče na klop!“ in zdaj pazite!

I. Resnica o Jugoslaviji.

Nočemo hujskati, Bog varuj! In da noben človek te besede od nas ne more reči, se hočemo strogo držati na to, kar pisajo slovenski listi sami, od katerih gotovo nihče ne bo rekel, da bi hujskali v imenu „lačenbergerjarov“.

„Ljudski glas“, političen tednik za slovensko ljudstvo, ki izhaja v Ljubljani, piše v štev. 29 od dne 19. decembra 1919 pod napisom: „Kaj hočemo“, kako so kmečko ljudstvo ogoljufali že takoj spočetka njegove osvoboditve po cesarskem patentu 4. marca 1849, ko „je moral kmetič — podložnik sam odkupiti biro (Zehent) za cerkve, župnišča in šole. Urbarialne dajatve in desetine za je bilo treba odškodovati.“

Kmečko ljudstvo je bilo nadalje ogoljufano tudi pri takozvanem servitutnem ali služnostem vprašanju. Graščak, samostani in drugi deželni gospodarji so se tekom stoletij polastili skoro vseh gozdov. Ker pa kmet tako ni mogel gibati, mu je gospoda hočeš nočeš morala dovoliti vžitno pravico (servituto), to je, da so smeli na graščinskem pasti živino, za potrebo jemati les iz graščinskih gozdov za stavbe poslopij in za kurjavo ter grabiti steljo. Za te svoje priposestovane pravice so bili kmetje ogoljufani. Ker so namreč gozdovi sčasoma dobili veliko vrednost, so graščaki kmetom kratkoma prepovedali na njihovem pasti, sekati les in grabiti steljo.

To vprašanje še danek ni rešeno!

Nerešeno je ostalo tudi vprašanje gmanj ali skupnih zemljišč. Veliko sveta še ni rajdeljenega, tako gozdov, stalnikov, pašnikov, planin, pa tudi njiv in travnikov. Ta skupna zemljišča so se ohranila še iz starih časov. Kdo ima pravico do njih? V tej reči so postave tako zmešali, da se malokdo več spozna v njih. Pravično bi bilo, da bi do skupnih zemljišč imeli vsi pravico, tudi kočarji in ne le veliki posestniki. Veliko takega sveta se je pri nas že razdelilo na zelo krivičen način, tako namreč, da je bogataš dobil lepšo parcelo, revež pa je odšel praznih rok.

Tretje nerešeno vprašanje je komazacije ali zlaganje zemljišč. Posestva malih kmetov so navadno zelo razmetana in razkosana. Svoje dni so graščaki delili kmetom zemljo tako, kakor se je njim zdelo dobro in koristno. Od tu prihaja, da ima kmetič tu en travnik, drugje njive in zopet drugje pašnik. To povzroča veliko gubo časa in gubo sveta za nepotrebna pota in steze.

Še pri enem vprašanju je bilo kmetiško ljudstvo ogoljufano: pri obveznosti graščini. Kmetje so morali plačati graščinom in samostanom velike odškodnine in odkupnine; nasprotno pa so se graščine in samostani kar otresli svojih obveznosti do podložnikov. Pred l. 1848., ko je bilo kmetiško ljudstvo še podložno in neosvobojeno, so morale graščine svojim podložnikom pomagati s semeni, z lesom, brodjem itd. Nadalje so morale skrbeti za siromake in bolnike in dajati podpore ob ujmah in požarih. To so bile dolžnosti, na katere se je kar pozabilo. Za nje niso graščine nikomur plačale odkupnino ali pa odškodnino. Kdo je pri tem največ izgubil? Najubožnejše kmetiško prebivalstvo, revni kočarji in dni-narji!

Tako piše od besede do besede ljubljanski „Ljudski glas“. S tem pa še ni pri koncu z pritožbo, kako se godi kmetu na Jugoslovanskem, kako je „rešila“ nova Jugoslavija vsa ta vprašanja: sploh ne! tako, da pravi „Ljudski glas“ pri vsakem: to ni rešeno, to ni rešeno . . ., še ni prišel do konca, opomeni končno: „Dalje prihodnjič!“ Prostor je premajhen, da bi se pečali z nadaljevanjem. Ali tudi iz tega izvidi poslednji Korošec, kako je v Jugoslaviji zemljiščna poprava, kako skrbé za kmeta: sploh ne, nobeno vprašanja ni rešeno!

II. Resnica o Avstriji.

Vsaka revolucija se je zanimala, v teh vprašanjih napredovati. Tudi avstrijska republika je spoznala, da je za

gospodarsko razvijanje ljudstva prava razdelitev zemljiške posesti in pravice porabe zelo važna in se poteguje zato, da bi vse zahteve teh vprašanj vzela v poštev, ona vé, da je prva podlaga zadovoljnosti vsakdanji kruh. Graščine in samostani so svoj čas ogoljufali ubogega kmeta, zdaj naj pride na novo k svoji pravici. Zato je potrdila avstrijska država oziroma koroški deželni zbor dve zelo važni postavi in sicer

a) postavo o novi selitvi zemljišč, kjer so bili in bivali prej kmeti in kočarji,

b) postavo o pašnih pravicah, oddaji stelje drv in lesa, pripravljajo se zdaj postaviti o najemu (pahtu). Iz tega se razvidi, kako skrbi in deluje avstrijska ljudovlada za kmeta, za poljedelstvo.

Prva postava nameruje, **povrniti vsa zemljišča**, katera se nakupile gospostva od 1. januarja leta 1870, kmetom in kočarjem. Okolica **Železne kaple in Rožna dolina** moreta govoriti o tem, kako so svoj čas opeharile gospostva kmeta. Nova postava pa da možnost, da pride zemlja zopet v roke, v katere sliši, vo roke kmetskega prebivalstva, da bo bivala na novo na svoji zemlji, v lastni hiši prosta familija prostega kmeta, Prednost pa se bo dala onim, kateri so bili v vojski, posebno pa, katere je vojna poškodovala.

Druga postava pravi natanko, da se mora ozirati pri uravnavi pašnih pravic, pravic do stelje, drv in lesa **popolno** po potrebi upravičenca. Oddaja stavbnega lesa se more zahtevati 10 let na spredaj in 10 let nazaj. Paša, ki je obložena s privicami do paše, se sme samo po dovolitvi oblasti pogozditi. Če je paša zaraščena, more jo upravičenec očistiti po ukazu poljedeljske oblasti. Vse pašne in gozdne podložnosti se morajo odpraviti. Ta odprava se mora vršiti samo z zemljo in le izjemno z denarjem. Če so svoj čas posameznim krajem občine Rude vzeli gozdove, je zdaj možnost, dobiti na novo te pravice in če so opeharile gospostva pri prejšnji uravnavi kmete v Selah in Podgorjah, dá ta postava ročaj, odstraniti vse goljufije, vse nepravčnosti.

Vidimo, kako resno se poteguje avstrijska vlada za kmeta, medtem ko v bliščeči Jugoslaviji še sluha, še duha ni.

V vladi v Belgradu sedijo velekapitalisti, kakor poročajo hrvaški listi, kar nam Korošcem dovolj pravi, kako se skrbi ja ljudstvo: za aržate bogatašev, časi, kakor so bili v stari, zrušeni Avstriji!

Še nemška vlada ni odstranila grofe in barone, avstrijska vlada pa ne pozna pleminitega stanu, odstranila ga je. Smešno jo, ko pripoveduje ljubi naš „Korošec“, da se poteguje avstrijska vlada za grofe in barone in se pritožuje, da se jim godi krivica. Resnica je, da ne pozna avstrijska vlada ne grofa ne barona in de obvaruje samo posestvo svojih državljanov, kar so prej pleminiti ravno tako, kakor je kdo drugod.

Zalostno je samo, da je avstrijska vlada še primorana opozoriti vlado v Ljubljani na napake in krivice, katere dela na tujem posestvu, v okrožju, katero ji nikoli ni slišalo, katero ji zdaj ne sliši, katero nikdar ne bo spadalo pod njo, kar bo pokazalo pristo ljudsko glasovanje! Zalostno dovolj, če se mora Ljubljanski vladi še-le povedati, kaj je prav in kaj ne, kaj je pravica in kaj je krivica.

Nam Korošcem nikoli ne bodo ukazovali tuji kranjski fanezi, ali bi bli Korošci prost kmet, prost delavec ali pa bivši grof! Všecko jedno!

Lagajte se vašim Kranjcem, od koder ste prišli! K svojem času bodo tudi Kranjci spoznali vaše prevare, vaše sleparije in bodo vedeli, kaj je storiti z vami. Mi Korošci vemo to že danes za gotovo in vi hujskači bote občutili to, ko bote pobrali šila in kopita, ko se bote vrnili v „obljubljeno deželo“ — brez Korošcev!

Tebi pa, ljubi naš Kljukec, se koroški Slovenci srčno zahvalujemo, da tako dobro skrbiš, da se od srca moremo smejeti črez tvoje laži in limanice, če nas že stiska in tlačí silna tuja pest!

Hvala tebi in hvala Bogu, kateri dodá, če že izkuša ljudi, vselej tudi tolažbo, ki nam je zdaj smeh, srčen smeh o velikovškem „Korošču“!

Iz zasedenega okrožja.

Velikovec. (Zborovanje socialdemokratov 19. I. 1920.)

Povsodej smo bili že prej slišali tolažilne, mnogo obljubujoče besede, kakor: „Na ponedeljek je veliko zborovanje, velik shod! Ite le vsi tja! Tam morete prosto govoriti, morete si pritožiti, marsikaj morete doseči itd. itd.“ Kateri od Korošcev bi ne imel kaj, da bi se pritožil, kateri bi ne imel kaj prositi? Kateri ne braniti se zoper, to ali drugo? In res je bila na ta dan gostilna polna, precej Slovanov je bilo prišlo, posebno veliko pa je bilo Korošcev.

V resnici pa vse skupaj nič drugega ni bilo, kakor dolgo in široko vabljenje k slovanski socialdemokraciji in s tem, da smo v con glasovanja, za SHS. Končno je prišel poziv, povedati pritožbe. Velika je bila množina ljudi, kateri so se pritožili: Eni, da njih sinovi ali možje ne dobijo dovoljenja, da bi se vrnili domov, drugi zaradi tega, kako priprosto se izganjajo in preganjajo ljudi, drugi, ker so jim pravici nasprotno odvzeli stanovanja, drugi, da se jim zaperajo gostilne itd. itd. Na vse pa je bil odgovor: „Jugoslovansko silno dejanje“. Ja, jugoslovanska sila! V ljubljanski vladi, v vladi v Belgradu sedijo vendar tudi socialdemokrati. Varujejo ti s svoje imenom, s svojo osebo enako kakor drugi vsa silna dejanja proti Korošce?!

Za to so koroško misleče še nizkotno ozmerjali, kakor: Vse tiste, kateri ne delajo za jugoslovansko socialdemokracijo, bi morali z biči (peičami) in koli preteptati. „Bravo“ so vpili Jugoslovani! Nekaterim so tudi hoteli dokazati, da so rojeni Slovenci, kakor da bi potem ne smeli misliti koroško — čudno! — ali pa, da so kranjskega rodu. No, s tem se je pa gospod Čarf lepo skupil! Gospa Maiditsch mu je pripravila tak kud poraz, da ničesar ni mogel več reči, tako se mu je podrla beseda!

(Korošci — tuji na svoji zemlji.)

Januarja se je vrnila begunka Jožefina Schnabl nazaj na svoj rojstni dom v Velikovec in dobila za to — 14 dni zapora.

Nas Korošce mislijo ti tuji popolnoma pregnati. Korošci sami ni imajo več pravice do svoje zemlje, da svoje hiše, do svojega posestva! In še vselej se najdejo včasih taki trepelini, kateri tujcem še pomagajo preganjati rojake; ne pomislijo: Kar danes tebi, jutri meni.

Hvala Bogu, da ne bo trajalo več tako dolgo!

Djekše. (Živijo svoboda!)

Posestnika Jožefa Slamanig so obsodili na 14 dni ječe in 1000 kron plače, ker je bral nemške časopise. Lepo tako, lepo! Zakaj jih zapirati, zakaj jih kaznujete, če čitajo ljudje nemške liste? Menda se bojite, da bi zvedeli Korošci preveč o resnici, preveč o pozlačeni Jugoslaviji, kateri se še to zlato, kar vidite samo vi, hujskači in silni mogočniki, dan za dnevom bolj in bolj udera. V svobodni Jugoslaviji bodo sčasoma še zajce in srne (rehlne) kaznovali, če pridejo nevedoma iz Nemške Koroške čez demarkacijsko crto v prosto deželo naših „rešnikov“!

Sv. Marija na Zili. (Korošci manj kakor živina!)

Slovenski posestnik Filip Urschitz je prekoračil demarkacijsko linijo in se vrnil domov. Kaznovali so ga za 200 kron.

Posestnika Jakoba Sablatnik, kateri je tudi svoj čas bil zbežal, imajo na sumu, da je koroškega mišljenja. Srbska patrola se je vdrla v njegovo hišo, ga aretirala in ga gnala na poveljstvo v Trbovlje, kjer ga je srbski poročnik Zanka že čakal s palico. Ta ljudoljubni oficir je vdaril ubogega kmeta tako v obraz s palco, da mu je pobil prednje zobe. Tako hudo so reveža pretepli, da so ga morali spraviti v Ljubljano v bolnišnico!

Vsi hudirji! Smo li še človeki, mi Korošci, ali smo sama živina, poslednji pes, katerega teptaš z nogo?! S palicami nas tepejo, da obležimo! Kako pravico imajo do tega in sploh do nas? Nobene! Samo to nas še tolaži, da ne bo več dolgo! Od vsakega kraja nam pridejo te besede: Bog, Bog, ne več dolgo!

Sila in še enkrat sila!

V državi SHS. ni pravice. Kdor se silnikom ne dopade, tega uničijo brezobzirno. Gospi Cohli v Velikovec so samo zavolj tega, ker jo imajo na sumu, da misli koroško, končno odvzeli trafiko. Zopet so eno ženo prepustili bedi in revščini samo zaradi tega, ker je Korošica, ki pa nikoli ni delovala politično. Gospa Cihlo je mati treh nedoletnih otrok in zdaj ne ve, kaj storiti.

Dobropolje.

Koroško mislečega župnika H. Loigge je „Narodni svet“ pregnal iz Pečnice, ker se ni maral kakor drugi duhovniki za politiko. Kmeti iz Voguje polja in Na Dravi so mu peljali pohištvo čez Rožaški most. Nazaj grede so morali naložiti pohištvo nekega duhovnika, ki se je hotel preseliti na Jugoslovansko. Kmeti pa so vozili samo do mosta, tam so odložili vse pohištvo in so rekli, zdaj naj peljajo pohištvo Čuši dalje! Ti so krivi, da se je pregnal fajmošter Loigge, naj pridejo sami z vozovi!

Sv. Filip.

Neka posestnica od tukaj je dobila od očeta v Sv. Juriju 3 svinje, 3 kure in tudi nekaj cukra. Dobila je dovoljenja, da uvozi vse to na svojo posestvo. Ko pa res gre po reči in z njimi pride do demarkacijske crte, so ji vzeli jugoslovanski vojaki vse, od konca do kraja vključno dovoljenja.

Grebinj.

G. Franc Göschl p. d. Supan v Popenedorfu je bil peljan v zapor, dasiravno je bil v postelji, bolan na plućah. Ječa je mrzla in vlažna (feiht). Ko so mu mati hoteli prinesiti v ječo montl in odejo, jo je poslal major domov z besedami, „če ne prizna njegovo krivico, je boljši, da zmrzne!“ Brez vsake pravice očitajo Göschlnu, da se je udeležil tihotapstva s konji. V resnici so ga zavolj tega zaprli, ker je cela familija dobro koroška misleča in hoče vsekako zvesta ostati domovini!

Šmarjeta v Rožni dolini. (Vse zastonj!)

Dne 14. decembra l. l. je poklical komandant stotnik Potočnik tako pri dvajset „zagrizenih nemčurjev“, da bi jim pel lepo pesem o verdamani Jugoslaviji in jih tako dobil za državo SHS. Pripovedoval je o krasni gospodarski bodočnosti Jugoslavije, slavil jo, kakor smo ja že navajeni, čez vse in se tudi lagal veliko o „bratovski“ edinosti in složnosti v državi SHS, medtem ko čaka Nemško-Avstrijo revščina in zadnja ura. Sicer bi pa bilo brezkoristno, proti Jugoslaviji biti, ko je „poskusno glasovanje“ dokazalo, kam hoče ljudstvo. 80 procentov glasov bi bilo za Jugoslavijo, kakor poročajo „Mir“ in „Korošec“. H koncu svojega govora, poln obljub in obetanja, je še omenil, dobro vé, da se delajo vsi gluhe; upa pa, da si bo vendar eni ali drugi vzeli njegove besede k sreči in oddal pri ljudskem glasovanju svoj glas za Jugoslavijo.

Kak strah jih popade vendar pred ljudskim glasovanjem! Zakaj vse obljube, zakaj ves govor, zakaj je vse obetanje, če je po „Miru“ in „Korošcu“, po finem glasovanju določeno, da bi dobili 80% glasov?!

Blače. (Pred rajžo.)

Eno zadnjih nedelj se je lagal nek doktor pri „igri“: „Vsak, kateri ne drži z nami, bo moral iti, vrgla ga bomo ven! vse enako, je tu doma in pristojen ali ne. Glasovanje se bo vršilo samo javno.“ — Tc laži in to uperanje širokih ust je malo slabo, nam samo za smeh! Glasovanje bo tajno kakor pri volitvi. Jugoslovonom bi pač bilo prav, če bi k glasovanju mogli vzeti bajonete, ki bi gnali vse ljudi enega kraja na določen pvac, kjer bi naj glasovali javno pod „varstvom“ bajonetov. Ah ne! In dalje: Nekdo se bo že zasukal, a že vrdamane zasukal in pobral šila in kopita, da ne bo več sluha ne duha! To pa ne bodo domači posestniki, to bodo tuji hujskači, katere bo pihnilo ljudsko glasovanje kakor pero iz dežele Koroške!

Učitelj se pogovarja z učiteljico, katera bara: „Bomo menda morali iti?“

Učitelj nato: „Vse je mogoče. Vsekako pripravimo naše reči.“

Oh, gospod, ni samo „mogoče“, je gotovo!

Borovlje. (Povsodej se jasni.)

Na pošti bara mož iz Žihpolj: „Kdo bo pa še glasoval za to Jugoslavijo, k večjemu morebiti še ti v Selah ali v Bleibarzi (Slovenski Pleiberk).“ Navzoč mož iz Sel pa odgovori: „Ja, mislite, da smo v Selah še tako neumni? Tudi mi pod Košuto že vemo, odkoder da veter piha.“

Tudi pri nas nobenega Nemca ali koroško mislečega niso vzeli k žandarmeriji. Delavci so imeli zborovanje in krepko protestirali, da se vzamejo sami Slovenci.

Naložujejo tudi na grobne kamne, če imajo zlate buštabe in sliko rajnega col v znesku 10 kron za — vsako kilo, na petrolej čez 3 krone za liter.

(Kaj pravijo vojaki?)

En vojak, ki zna in govori sedem jezikov, je odgovoril na vprašanje, kaj je pri vojaščini zgubil: „Ja, na devet mesece so me poklicali; kar sem izgubil, bom jim plačal na moj način zopet nazaj! (On je komunist.) Mi samo na klic naših bratov v drugih deželah in na njih pomoč še čakamo, da bomo popodili te advokate in Srbe. Nemško-Avstrijci ne smejo misliti, da smo monarhisti“ (za kralja ali cesarja).

Dva vojaka iz Spodnjo-Štajerskega (Celje) se pogovarjata na cesti: „Zdaj govorijo ti hudiči že zopet o vojni! Dobro, če gredo tudi advokati in ta gospoda v Ljubljani z nami, gremo tudi mi.“ Na to odgovori drugi: „Mirno moreš reči: da sploh ne greš, kajti ti gospodje gredo tako na noben način ne! Zdaj bi bilo kakor v svetovni vojski: V Ljubljani so držali govore o mašingeverah in granatah in potem, ko smo te dobili na naše glave, so sedeli ti ljubi gospodi v kancliji ali so „opravljali“ tihotapstvo!“

Ljubljanska gospoda in z njo tudi žvekasti jugoslovanski hujskači sedijo na smodniku!

Prežinjaj!

Hanzaj pa Jozej, vda dobra soseda,
Sta v nedeljo podenje doma urlavba vzeva.
Šla sta na kogle, ki nad vasjo stoji,
Ki je videl že Turke, zdaj pa še hujski ljudi!

Odkor pihajo vetri, pogledala sta,
Grence jugoslovanske pa nista najdla:
**Koroške goré, vse koj koroško polje,
Koroško Korošcem Bog vstvaril je le!**

„Poglej Clovc!“ resno Hanzej prepovna,
Leni je tam, moja brata vdova.“
„Moj ujec tud' tam svoj kruh prdevuje,
V miru med Nemci“, Jozej na to potrduje.

Jozaj je Hanzeja za roko vzel,
Proti jugu je glasno zapel:
„Karavanke Bog je postavil
Za našo koroško mejó!
In kar je Bog nam vstvaril,
Kranje nam predeval ne bo!
Zdaj ne in nikdar!“

Tinje. (Smrt)

Črevljar Franc Putan, rojen leta 1878. v Brežki vasi, občina Bistrica, je na vselej odšel od nas dne 13. januarja t. l. Mnogoštevilno so se dne 15. januarja svobodoljubni Korošci udeležili pogreba. Ker je bil Putan tudi zaupnik (Vertrauensmann) socialdemokratske stranke, je poslala stranka iz Velikovca zastopnike k pogrebu, k zadnji časti.

Putan — Slovenec, pa tudi zvest Korošec — je deloval, čeravno je bil do 60 % invalid, z vso vnemo, z vso gorečnostjo vkljub vseh šikan jugoslovanskih mogočnikov za nerazdeljivo enoto Koroške in prosto avstrijsko republiko do svoje smrti, ki ga je zasačila le prehitro! Zapustil je ženo in dva nedoletna otroka.

Mi pa hočemo temu zvestemu soborilcu za enoto in pravico Koroške obdržati zvest spomin, kakor je on nam bil zvest do svojega zadnjega dihaja. Naj počiva v miru!

Škocijan. (Ponarejevalec.)

Naš župnik Poljanec so pred nekim časom za se denar s pečatom župništva žigosali. Zdaj je pa to izvedla žandarmerija v Sinči vasi in preiskala to reč. Pri župniku je našla še take bankovce in ga ovadila v Dobrlovasi. Ljubi naš župnik pa so tudi hiteli v Dobrlovas h kaplanu Krašna in prosili milosti za pregrešek. Žandarmerija je res dobila poziv, ovadbo (Anzeige) vzeti nazaj. Žandar pa je rekel: ne, tega ne storim! Pred kratkim je bil namreč dobil ukaz do preizkave proti M. Feiniga, ker bi ta ponarejal žigosanje bankovcev. Preizkavo je moral urediti, dasiravno je vedel, da je Feinig nedolžen.

Poljanec je bil razvpit hujskač na Koroškem. Zanimivo bo, kaj bo rekla jugoslovanska pravica!

Labod. (Gimpelne lovo, lim je pa žlaht.)

Zadnje nedelje so bila pri Neuvirtu zborovanja posestnikov. One posestnike, kateri niso bili prišli, so vabili s telefonom, da bi prišli. Jugoslovani so se narejali uslužne in obljubovali so novo uravnovo mej, obetali to in obetali ono, ker so se posestniki pritožili, ki si želijo marsikatero reč drugače. Vse skupaj in bilo nič drugega, kakor lov na gimpelne, kar pa ni imelo uspeha. Na to je bil ples, med katerem so domovini zvesti Korošci vtaknili letake v montelne oficirjev.

Huda klofuta za korošceve šribarje!

Večkrat smo že pravili našim rojakom, da bo nam Slovencem huda predla, ako pridemo v srbsko državo. Ne zgubimo samo našo vero, naš materen slovenski jezik, ampak tudi vašo svoboda. Vedno vam poročamo, tako tudi zopet v tej številki, kako ravnajo z nami, s slovenskimi Korošci, hujski kakor z živino. Zadnji pes jim je več kot mi. Da naše trditve, kako bi nam šlo v Jugoslaviji, niso same izmišljave, niso besede kakega zagrizenega „nemškutarja“, pričajo nam vedno na novo izjave jugoslovanskih vojakov.

Dne 27. januarja 1920 sta zopet prišla čez demarkacijsko linijo dva slovenska vojaka in sicer od 40. pešpolka, Avgušt Dijorgo in Juriž Žagar, katera sta iz „zlate jugoslovanske države“ bila ušla. Oglasila sta se pri koroški oblasti in pripovedovala:

„Dezertirala sva, ker so naju topli. Včeraj je prišel nadporočnik od trena in vprašal, kdo se hoče prostovoljno oglašiti k trenu. Oglasila sva se in izrekla željo, da bi najrajši služila kot jahača. Na to prošnjo je dal nadporočnik enemu od naju klofuto, drugega je sunil v rebre. Čisto nedolžna sva bila na tak sirov način kaznovana! Tako sva ušla. Nočeva več služiti pri jugoslovanskih vojaki in ne vrniva se več na Spodnjo-Štajersko, kjer sva doma: Smilijo se nama

ubogi Slovenci,

s katerimi se tako grdo ravna. Pod srbsko vlado jim nikoli ne bo šlo dobro, oni so in ostanejo sužniki mogočnejših Srbov. Oficirji, duhovniki in advokati naredijo, kar hočejo sami, ljudstvo pa nima ničesar govoriti. Pri nas dobi poročnik večjo plačo kakor cela kompanija, prostak pa je sama živina.

V stari Avstriji so imeli Slovenci svoje slovenske polke (regimente), zdaj pa, ko so nas „osvobodili“ Srbi — kakor pravijo —, nimajo toliko zaupanja, da bi imeli svoje regimente, namešali bodo jih med Srbe in jim dali na vrh še srbske oficirje.

Srečni so koroški Slovenci, da se še lahko obvarujejo srbske sužnosti. Da so na pravem potu, je nam vojakom dobro znano. Silnim mogočnikom sicer pravijo, da bodo glasovali za Jugoslavijo, ker zdaj še ne morejo izreči resnico. Če se pa mi vojaki pogovarjamo z njimi, povejo nam resnico, da morejo samo za Nemško-Avstrijo oddati svoj glas. Prepričani smo vojaki, da Jugoslavija od Djekš do Drave še sto glasov ne dobi.

Poklicali so naju že leta 1918. k vojaški službi. Delati hočeva in nama mirno pridelovati kruh na Nemško-Avstrijskem!“

Ta izjava, katero sta jugoslovanska vojaka svojeručno — in sicer prostovoljno — podpisala, je občna spoved slovenskega ljudstva in huda klofuta za vse zapeljivce koroških Slovencev.

Te besede teh dveh fantov iz priprostega ljudstva veljajo toliko, kakor vse jugoslovanske laži!